

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Šiuolaikinės kalbotyros kryptys (ir tyrimas)	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Axel Holvoet	VU Filologijos fakultetas
Kitas / a (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
antroji pakopa	privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
kontakstinė (auditorinė)	I semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
10	150	48	202

Dalyko (modulio) tikslas

Šiuo dalyku siekiama ugdyti:

- bendrą orientaciją šiuolaikinių lingvistinių tyrimų teoriniame kontekste; Studijuojantieji taip pat turėtų išmokti:

- skaityti ir analizuoti lingvistinius tekstus, atskleisti jų teorines nuostatas ir prielaidas, pasirinkti savo tyrimams tinkamus teorinius rėmus.

Tikslingai ugdomos bendrosios analitinio ir kritinio mąstymo, gebėjimo dirbti individualiai ir grupėmis, kokybės siekio, mokėjimo mokyti kompetencijos.

Studentas gebės analizuoti ir vertinti įvairius kalbinius reiškinius, diskutuoti įvairiais kalbotyros klausimais, išvelgti sąsajas tarp kalbų, taip pat tarp kalbos ir visuomenės reiškinių ir tokią informaciją vertinti.

Studentas gebės kritiškai skaityti teorinę kalbotyros srities literatūrą, gebės jos pagrindu rengti pranešimus žodžiu ir raštu, vertinti kolegų referatus, pranešimus ir pan.

Studentas gebės atlikti tyrimus, kuriuose atsižvelgiama į skirtingų lingvistinių mokyklų įnašą.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Dalyką išklause studentai įgis žinių apie pagrindinius XX a. ir XXI a. pradžios lingvistinių diskusijų objektus, teorinius pasirinkimus, lingvistikos vietą tarp kognityvinių mokslų	Paskaitos, literatūros skaitymas, dalyvavimas seminaruose	dvi savarankiškos esė (semestro viduryje ir semestro gale)
	Paskaitos, literatūros skaitymas, dalyvavimas seminaruose	dvi savarankiškos esė (semestro viduryje ir semestro gale)

Studentas gebės (dėstytojo vadovaujamas) atlikti pakankamai nesudėtingus tiriamuosius darbus, kuriuose atsispindės teoriniai pasirinkimai, bus aptartos skirtingos tyrimo perspektyvos.	Savarankiškas darbas, konsultacijos su dėstytoju	Savarankiškas tyrimas
---	--	-----------------------

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Šiuolaikinės lingvistikos priešistorė: struktūralizmas ir jo palikimas. Europos ir Amerikos struktūralizmas. Ženklo teorija, <i>langue/parole</i> dichotomija, sinchronija ir diachronija.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Saussure 1959)
2. Struktūralizmo palikimas šiuolaikinėje kalbotyroje. Reikšmės aprašas. Invariantai. Kalbinės ir enciklopedinės žinios.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Jakobson 1984)
3. Noamo Chomsky'o generatyvinė gramatika, jos prielaidos ir jos iškelti klausimai kaip XX a. lingvistinių diskusijų išeities taškas. Kartezianizmas, natyvizmas, dedukcija, modularinė struktūra, sintaksės autonomija, sintaksės ir semantikos santykis. Formalioji ir funkcinė-tipologinė lingvistika.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Chomsky 2007)
4. Transformacinė gramatika.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Carnie 51-178)
5. Valdymo ir rišimo teorija. Principų ir parametrų modelis. Brūkšninė sintaksė.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Carnie 2017-226)
6. Valdymo ir rišimo teorija. Funkcinės projekcijos. Semantinių vaidmenų teorija, gramatika ir leksika. Deklaratyvinės gramatikos link.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose
7. Minimalizmas. Suliedinimas, požymių tikrinimas. Leksika: „šaknų“ teorija. Generatyvinės gramatikos apžvalga, apibendrinimai.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Culicover & Jackendoff 2005)
8. Problemos su standartinė generatyvine gramatika (gramatika ir leksika, kompozicionalumas, kalbos branduolys ir periferija. Konstrukcinės gramatikos priešistorė.	2							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Fried & Östman 11-25)
9. Konstrukcinė gramatika. Pagrindinės sąvokos, struktūra, terminologija. Konstrukcija kaip saussure'iškas ženklas. Formalizmas.	2		2					12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Fried & Östman 25-40)

10. Konstrukcinė gramatika ir jos stiprybės. Argumentų struktūros konstrukcijos. Konstrukcinė morfologija. Rėmų semantika	2		2						12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Fried & Östman 11-41-75)
11. Kognityvinė gramatika. Ištakos, prielaidos. Kategorizavimas. Kalbiniai ir bendri kognityviniai įgūdžiai. Įkūnyto proto hipotezė.	2		2						12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Lakoff 1987)
12. Kognityvinės strategijos. Kognityvinės asimetrijos. Kognityvizmas ir kalbos aprašo metodai.	2								12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Ungerer & Schmid 163-202)
13. Langackerio kognityvinė gramatika.	2								12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Ungerer & Schmid 163-202)
14. Empirinė lingvistika. Greenbergo tipologija, hierarchijos, implikacijos. Kalbų įvairovė ir jos implikacijos.	2		2						12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Velupillai)
15. Funkcinė-tipologinė kalbotyra. Ką reiškia kalbos teorija? Koks teorijų statusas?	2		2						12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Bybee 1989)
16. Sintezė. Pagrindiniai teoriniai ir metodologiniai pasirinkimai.	2	10							12	Skaitymas, dalyvavimas seminaruose (Haspelmath 2007)
Iš viso	32	10	16						192	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Aktyvumas per paskaitas, aktyvus dalyvavimas seminaruose	20%	Per visą semestrą	10% studentas atidžiai skaito seminaro medžiagą, referuoja jŲs turinį 10% studentas dalyvauja diskusijose
Dvi esė	40%	Semestro viduryje ir sesijos metu	40% studentas gerai supranta aptartas teorines problemas 40% studentas taisyklingai formuluoja lingvistinius teiginius, vartoja lingvistinius terminus, rišliai išdėsto savo mintis
Tyrimas	40%	Sesijos metu	Gebėjimas vykdyti mokslinį tyrimą vadovaujant dėstytojui

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Ferdinand de Saussure	1959	Course in General Linguistics (fragmentai)		New York: Philosophical Library
Roman Jakobson	1984	The Structure of the Russian Verb, iš: Russian and Slavic Grammar		The Hague: Mouton
Noam Chomsky	2007	The birth of generative grammar		<i>On Language</i> , New York-London: The New Press, 103-135
Andrew Carnie	2006	<i>Syntax: A Generative Introduction</i> (pasirinkti skyriai)		Cambridge: Blackwell

Mirjam Fried, Jan-Ola Östman	2004	A thumbnail sketch of Construction Grammar, iš kn. <i>Construction Grammar in a Cross-Linguistic Perspective</i>		Amsterdam: John Benjamins
Friedrich Ungerer, Hans-Jörg Schmid	2006	<i>An Introduction to Cognitive Linguistics</i> (pasirinkti skyriai)		Harlow: Pearson Longman
Papildoma literatūra				
Martin Haspelmath	2008	Framework-free grammatical theory, iš kn. <i>The Oxford Handbook of Linguistic Analysis</i>		Oxford, OUP
Peter Culicover & Ray Jackendoff	2005	The goals of linguistic theory		Culicover & Jackendoff, <i>Simpler Syntax</i> , OUP, 9-26
Claudia Brugman & George Lakoff	1988	Cognitive typology and lexical networks		https://georgelakoff.files.wordpress.com/2011/04/cognitive-topology-and-lexical-networks-lakoff-and-brugman-1988.pdf
George Lakoff	1987	Radial Categories, iš kn. <i>Women, Fire and Dangerous Things</i>		University of Chicago Press

Atnaujinta 2023-11-10